

інформування широких верств населення про подібну технологію, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в державі, інформатизацію суспільства, прийняття ефективної нормативно-правової основи. Умовою ефективності громадського контролю в системі e-government є обов'язкове врахування його результатів.

1. Рейтинг стран мира по уровню развития информационно-коммуникационных технологий. *Гуманитарная энциклопедия. Центр гуманитарных технологий, 2006–2018.* URL: <http://gtmarket.ru/ratings/ict-development-index/ict-development-index-info>
2. Surbhi S. Difference Between e-Government and e-Governance. URL: <https://keydifferences.com/difference-between-e-government-and-e-governance.html>
3. Погребняк І.Є. Електронний уряд (e-government) і електронне урядування (e-governance): поняття та принципи функціонування. *Право та інновації.* 2014. № 3 (7) URL: <http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2014/10/Pogrebnyak7.pdf>
4. Дрожжинов В.И. Электронные правительства и повышение конкурентоспособности стран – членов ЕС. *Технологии информационного общества. Интернет и современное общество* : труды VIII Всеросс. объединен. конф. (8–11 ноября 2005 г.). Санкт-Петербург. 2005. С. 143.
5. Rossel, Pierre, Matthias Finger. «Conceptualizing e-Governance» Management. 2007. P. 399–407
6. Новое тысячелетие – новое информационное общество. URL: http://ru.infocom.uz/more.php?id=193_0_1_0_M
7. Електронне урядування: підручник. За заг. ред. Ю. В. Ковбасюка; наук. ред. Н.В. Грицяк, А.І. Семенченка. Київ. НАДУ, 2014. 352 с.
8. Комунікація: демократичні стандарти в роботі органів державної влади. За заг. ред. Н. К. Дніпренко. Київ. ТОВ «Вістка», 2008. С. 136.
9. Грицяк Н.В., Соловйов С.Г. Електронна демократія: навч. посіб. За заг. ред. д-ра наук з держ. упр., проф. Н. В. Грицяк. Київ: НАДУ, 2015. 66 с
10. Назайкин А.Н. Информационный повод в медиарилейшнз. *Журналист.* 2008. № 9. С. 32.

Костенко Оксана Миколаївна,
викладач кафедри загальноправових дисциплін
та адміністрування юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГРОМАДСЬКИЙ КОНТРОЛЬ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Боротьба з корупцією наразі є одним із найбільш пріоритетних питань державної політики України, тому використання бюджетних коштів для закупівлі товарів, робіт і послуг їх розпорядниками потребує не лише державного, а й громадського контролю.

Громадський контроль – один із видів соціального контролю, який здійснюється об'єднаннями громадян та самими громадянами. Він є важливою формою реалізації демократії і способом залучення населення до управління

суспільством і державою [1, с 24].

Громадський контроль є, по суті, комплексною категорією, відповідно, може тлумачитися з різних точок зору, а саме – в інституційному, функціональному, структурно-логічному розумінні та ін. [2, с 67].

Виходячи із сутнісних рис, мети, громадський контроль можна визначити як один із видів соціального контролю у формі публічної перевірки діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування з використанням комплексу здійснюваних відповідно до Конституції і законів України правових, організаційних, інформаційних заходів з боку громадян та їх об'єднань в умовах розбудови демократичної, соціальної, правової держави. Метою громадського контролю за діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування є сприяння їхній ефективній діяльності й виконанню покладених на них функцій захисту прав, свобод, інтересів громадян [3, с. 51].

Відповідно до статті 9 Закону України «Про публічні закупівлі», громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації про публічні закупівлі, яка підлягає оприлюдненню, до аналізу та моніторингу інформації, розміщеної в електронній системі закупівель, а також шляхом інформування через електронну систему закупівель або письмово органів, уповноважених на здійснення контролю, про виявлені порушення законодавства у сфері публічних закупівель та недоліки роботи електронної системи закупівель. Замовники та учасники процедур закупівель та уповноважений орган повинні сприяти залученню громадськості до здійснення контролю у сфері закупівель відповідно до законів України «Про громадські об'єднання», «Про звернення громадян» і «Про інформацію» [4].

Указом Президента України «Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні» від 26.02.2016 року [5] передбачено стимулювання участі організацій громадського суспільства в соціально-економічному розвитку України, деякі особливості громадського контролю передбачено Законами України «Про запобігання корупції» від 14.10.2014 року [6] та «Про громадські об'єднання» від 23.03.2013 року [7].

Громадський контроль за публічними закупівлями може відбуватись як безпосередньо, так і опосередковано через органи державної влади, коли ініціатором здійснення контролю є орган влади, проте рішення про застосування заходів контролю викликане зверненнями громадян (організацій).

Опосередковано громадський контроль за публічними закупівлями може здійснюватися за допомогою Державної аудиторської служби України (далі – Держаудитслужба). У структурі Держаудитслужби функціонує телефон довіри, повідомлення про порушення законодавства можуть враховуватись Держаудитслужбою при проведенні планових контрольних заходів. Саме на Держаудитслужбу згідно з вимогами п. 1 ч. 1 ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення покладено повноваження щодо складання протоколів про адміністративне правопорушення за ст. 164-14 Кодексу України про адміністративні правопорушення «Порушення законодавства про закупівлі».

Хоча громадський контроль є оперативнішим за державний, потребує менше фінансових затрат та покриває більший об'єм тендерів, доступ до ме-

ханізмів контролю за процедурам закупівель, як правило, значно ускладнений через значні затрати коштів та часу для пересічного громадянина. Наразі відсутні норми, які дозволяють безпосередньо ініціювати перевірки закупівель на підставі громадського контролю.

Фактично громадський контроль у сфері державних закупівель зводиться до можливості вільного користування веб-порталом з питань державних закупівель. Така позиція є наслідком негативного досвіду залучення громадських організацій до оскарження процедур державних закупівель в рамках Тендерної палати [8, с. 101].

Для забезпечення доступу широкого кола громадян до контролю за публічними закупівлями створено онлайн-платформу (портал Dozorro). На порталі Dozorro можна обговорити та оцінити умови конкретної закупівлі, оскільки звернення обробляються автоматично, портал має потенціал для перетворення на інформаційну базу для автоматизованого визначення так званих «ризикових» закупівель, дані з порталу можуть використовуватись органами державної влади для моніторингу процедур закупівель і при проведенні подальших перевірок закупівель.

На момент написання даної роботи набуває чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деякі інші закони України щодо здійснення моніторингу закупівель, згідно з яким рішення про початок моніторингу закупівлі приймає керівник органу державного фінансового контролю або його заступник за наявності, зокрема, інформації, отриманої від громадських об'єднань, про наявність ознак порушення (порушень) законодавства у сфері публічних закупівель, виявлених за результатами громадського контролю у сфері публічних закупівель відповідно до статті 9 цього Закону [9].

Однією з причин того, що так довго не було врегульовано питання механізму здійснення моніторингу закупівель, починаючи ще з паперових торгів, було питання дублювання функцій Держаудитслужбою (перед цим Держфінспекцією) і Антимонопольним комітетом України як органом оскарження, проте їх функції наразі розмежовано [10].

Слід враховувати, що громадський контроль за державними закупівлями може мати наслідком використання «громадської думки» в інтересах окремих суб'єктів господарювання, що загрожує спотворенням результатів державних закупівель, саме тому слід деталізувати вимоги до інформації від громадських об'єднань про наявність ознак порушення, яка може стати підставою для проведення моніторингу, та до самих організацій, які таку інформацію можуть подавати.

Отже, на нашу думку, закріплюючи повноваження у сфері громадського контролю, законодавець повинен дотримуватися балансу між наданням необмежених повноважень та фактичним відстороненням суспільства від реального контролю за закупівлями.

---

1. Єрмілова Г. Громадський контроль у сфері державних закупівель. *Фінансовий контроль*. 2013. № 2. С. 24–25.

2. Денисенко А.П. Науково-теоретичні інтерпретації організації контролю гро-

мадськості у сфері державного управління. *Науковий вісник Херсонського держ. ун-ту*. 2014. Вип. 5-2. Т. 4. Ч. 2. С. 66–69.

3. Наливайко Л.Р., Орешкова А.Ф. Громадський контроль в умовах сучасних євро-інтеграційних процесів. *Науковий вісник Дніпропетровського держ. ун-ту внутр. справ*. 2015. № 3. С. 47–53.

4. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р. № 922-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 9. Ст. 89.

5. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: Указ Президента України від 26.02.2016 № 68/2016. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>.

6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056.

7. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4572-17/ed20170719>

8. Костенко О.М. Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічних закупівель в Україні. *Науковий вісник Запорізького нац. ун-ту. Серія «Юридичні науки»*. 2017. № 3. С. 98–105.

9. Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законів України щодо здійснення моніторингу закупівель: Закон України від 21.12.2017 № 2265-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2265-19>

10. Дуброва Я. Моніторинг публічних закупівель: погляд замовника. URL: <https://www.budgetnyk.com.ua/article/131-montoring-publchnih-zakupvel-poglyad-zamovnika>

Кульпанов Микола Миколайович,

викладач циклу

тактико-спеціальної підготовки

Криворізького факультету

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РОЗШУКУ БЕЗВІСТИ ЗНИКЛИХ ОСІБ

Проблема зниклих безвісти у зоні конфлікту залишається гострою. Родичі та друзі зниклих безвісти страждають від стресу, спричиненого постійною невизначеністю щодо долі та місцезнаходження дорогих їм людей. Комітет ООН із прав людини вважає, що такі муки і стрес можуть бути порівняними до жорстокого поводження [13]. Згідно з міжнародним гуманітарним правом, яке має обов'язкову силу для Збройних Сил України і озброєних груп, необхідно вжити всіх можливих заходів для розшуку осіб, зниклих безвісти в результаті збройного конфлікту, і надати членам їхніх сімей усю наявну інформацію про їхню долю [14].

Національна поліція та СБУ повідомили, що у зв'язку з конфліктом зникло відповідно 741 та 774 особи. У грудні 2015 р. представниця України у підгрупі з гуманітарних питань Тристоронньої контактної групи заявила, що Міжнародному Комітетові Червоного Хреста (МКЧХ) передано список з 762 осіб, зниклих безвісти, у результаті чого встановлено місцезнаходження 63 з них. Це розходження у цифрах свідчить про те, що, можливо, має місце дуб-